

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DSR-III-0702-1-1-LS/1/11

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wysłano dn. 4.03.2011

nr 964 podpis

Warszawa, dnia 3 marca 2011 r.

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
wysłano dn. 04.03.11 zał.
nr 1115 podpis

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP**

Odpowiadając na pismo Pana Marszałka z dnia 2 lutego 2011 r., znak: BPS/DSK-043-3280/11, dotyczące oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Piotra Kaletę w sprawie opracowania programu wspierania rodzin wielodzietnych oraz ratowania systemu świadczeń rodzinnych, uprzejmie informuję.

Z przeprowadzanych w latach 2005-2008 corocznych europejskich badań dochodów i warunków życia (EU-SILC) wynika, że wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w krajach Unii Europejskiej kształtował się na poziomie 16-17%, natomiast w Polsce w tym okresie zmalał z 21% do 17%.

Z danych statystycznych zawartych w badaniach budżetów gospodarstw domowych dotyczących okresu po 2008 roku wynika, że odsetek gospodarstw domowych żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa (50% średnich miesięcznych wydatków ogółu gospodarstw domowych) spadł z 17,6% w 2008 r. do 17,3% w 2009 r. Można stwierdzić, że w proporcjonalnej skali nastąpiło zmniejszenie odsetka dzieci żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa. Należy także podkreślić, że według danych EU-SILC w 2007 r. w Polsce poniżej granicy ubóstwa relatywnego żyło 22% dzieci (spadek o dwa punkty procentowe w porównaniu z 2006 r.), podczas gdy w krajach Unii Europejskiej wskaźnik ten wyniósł 20 % i wahał się od 9% w Danii, poprzez 25% we Włoszech i na Łotwie, 26% w Bułgarii, aż do 33% w Rumunii.

Mimo trudnej sytuacji budżetowej spowodowanej globalnym kryzysem gospodarczym, stopniowo wprowadzane są rozwiązania mające na celu wspieranie rodzin wychowujących dzieci, w szczególności rodzin o niskich dochodach. Wśród działań

służących zmniejszeniu ubóstwa polskich rodzin podjętych przez rząd należy wskazać na zmiany w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) oraz przygotowanie projektu ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (uchwalonej przez Sejm w dniu 4 lutego 2011 r.) sprzyjającej godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, a tym samym poprawie sytuacji materialnej rodzin poprzez zwiększenie dochodów rodzin z pracy zawodowej.

Od 1 stycznia 2009 r. istnieje możliwość pobierania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego z jednoczesnym wykonywaniem pracy zarobkowej, niekolidującej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem.

Od 1 listopada 2009 r. podwyższono o ponad 40% wysokość zasiłków rodzinnych we wszystkich grupach wiekowych dzieci (tj. z 48 zł do 68 zł miesięcznie na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, z 64 zł do 91 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, z 68 zł do 98 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia). Podwyższono również do kwoty 520 zł (poprzednio: 420 zł) wysokość świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji lub niepodejmowania zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem wymagającym szczególnej opieki (tym samym zwiększyła się wysokość składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne za osoby otrzymujące to świadczenie). Od 1 stycznia 2010 r. uniezależniono prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od wysokości kryterium dochodowego (tym samym osoby spełniające określone przepisami warunki mają - niezależnie od wysokości osiąganego dochodu - prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, a także prawo do opłacanych z budżetu państwa składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne, zaś w konsekwencji mają możliwość korzystania z opieki zdrowotnej, a w przyszłości ze świadczeń emerytalno-rentowych). Mimo że w 2009 r. efektem weryfikacji było podwyższenie wysokości tylko dwóch rodzajów świadczeń rodzinnych (zasiłek rodzinny i świadczenie pielęgnacyjne), to skutki finansowe tych zmian łączyły się ze znacznym (ok. 1 mld zł) wzrostem wydatków na świadczenia rodzinne w skali 2010 r.

Należy pamiętać, że system świadczeń rodzinnych przewiduje specjalne świadczenia adresowane do rodzin wielodzietnych - od 1 września 2005 r. przyznawany jest dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej. Dodatek ten w kwocie 80 zł miesięcznie przysługuje rodzinie na trzecie i każde następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego. Z gromadzonych przez resort pracy i polityki społecznej

sprawozdań wynika, że w 2006 r. przeciętnie miesięcznie wypłacono 775,3 tys. dodatków z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, zaś według danych wstępnych w 2010 r. 504,7 tys. tych dodatków. W 2008 r. ze świadczeń rodzinnych korzystało przeciętnie miesięcznie 441,5 tys. rodzin wielodzietnych (z trojgiem i więcej dziećmi), natomiast według danych wstępnych w 2010 r. – 399,7 tys. rodzin.

Ogółem na świadczenia rodzinne wydano z budżetu państwa w 2006 r. 7.178 mln zł, a w 2010 r. (dane wstępne) – 7.938 mln zł. Przeciętne miesięczne wydatki na jednego korzystającego z zasiłku rodzinnego w 2006 r. wyniosły 133,97 zł, a w 2010 r. (dane wstępne) – już 217,27 zł. Z zasiłków rodzinnych korzystało przeciętnie miesięcznie w 2006 r. - 4.595,4 tys. dzieci, w 2009 r. – 3.314,9 tys., a w 2010 r. (dane wstępne) – 3.003,3 tys. dzieci. Zmniejszenie liczby korzystających wynikało nie tylko z niepodwyższenia wysokości kryteriów dochodowych od dnia wejścia w życie ustawy (1.05.2004 r.), ale również było związane z poprawą sytuacji materialnej rodzin, z demograficznym spadkiem liczebności dzieci w wieku uprawniającym rodziców do świadczeń rodzinnych, jak i ze wzrostem dochodów rodzin w związku ze skorzystaniem z podatkowej ulgi rodzinnej w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

Minister Pracy i Polityki Społecznej dostrzega potrzebę zmian w zakresie świadczeń rodzinnych, w tym zwłaszcza potrzebę podwyższenia wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego, jak i wysokości niektórych świadczeń rodzinnych, co miałyby na celu zwiększenie wsparcia materialnego przez państwo rodzin wychowujących dzieci, stwarzając tym samym szanse rozwoju demograficznego kraju. Biorąc powyższe pod uwagę w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej rozpoczęto - w oparciu o dane o charakterze demograficznym i statystyczno-finansowym - prace analityczne dotyczące różnych wariantów zmian w zakresie świadczeń rodzinnych.

W planach działań w zakresie świadczeń rodzinnych jest nowelizacja ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie podwyższenia kryterium dochodowego, co pozwoliłoby na zwiększenie liczby rodzin z dziećmi uprawnionych do korzystania z zasiłków rodzinnych na dzieci i odpowiednich dodatków. Opracowanie założeń zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych, a następnie projektu legislacyjnego w tym zakresie jest jednym z działań objętych planem prac legislacyjnych na 2011 r., przyjętym przez Radę Ministrów 15 lutego br.

Należy jednocześnie wspomnieć, iż wraz z wspomnianą wcześniej ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, sprzyjającej godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, uruchomiony zostanie *Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3*

realizowany w latach 2011 – 2013 „MALUCH”, skierowany do jednostek samorządu terytorialnego na poziomie gminnym.

W ramach programu w 2011r. będą dofinansowywane działania na rzecz rozwoju infrastruktury opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3, tj. żłobków, klubów dziecięcych, dziennych opiekunów.

Dofinansowane będzie dotyczyć:

- wyposażenia albo doposażenia pomieszczeń, w których sprawowana będzie opieka nad małymi dziećmi,
- adaptacji istniejących budynków z przeznaczeniem na organizację i funkcjonowanie nowych miejsc opieki nad małymi dziećmi,
- budowy lub zakupu nowych budynków z przeznaczeniem pomieszczeń na organizację i funkcjonowanie nowych miejsc opieki nad małymi dziećmi.

Zgodnie z założeniami program ma w ciągu 3 lat zwiększyć o 40 tys. liczbę miejsc w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

M I N I S T E R
Jolanta Fedak